

KHORAT FOSSIL MUSEUM NEWS

เรียนรู้อดีต เข้าใจปัจจุบัน จินตนาการอนาคต

ปีที่ 2 ฉบับที่ 8 ประจำเดือนสิงหาคม พ.ศ. 2556

ดร.รัตนารักษ์ หันตา
ผู้ช่วยผู้อำนวยการฝ่ายเครือข่าย
และโครงการไดโนเสาร์

ขอสวัสดีแฟนจดหมายข่าว Khorat Fossil Museum News ทุกท่าน เมื่อวันที่ 12 กรกฎาคม 2556 ที่ผ่านมา สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ร่วมกับศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา มหาวิทยาลัยมหาสารคาม ทำกิจกรรมระดับนานาชาติ โดยเป็นตัวแทนประเทศไทยร่วมกับประเทศญี่ปุ่น จีน เกาหลี มองโกเลีย รัสเซีย ร่วมเปิดตัวอย่างเป็นทางการในการก่อตั้ง “สมาคมไดโนเสาร์แห่งเอเชีย” (Asia Dinosaur Association) ณ เมืองฟูกูอิ ประเทศญี่ปุ่น

ภารกิจของสมาคม คือ การให้ความร่วมมือศึกษาวิจัยไดโนเสาร์ในภูมิภาคเอเชีย รวมไปถึงให้การสนับสนุนนักวิจัยไดโนเสาร์รุ่นใหม่ และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับไดโนเสาร์สู่เยาวชนและบุคคลที่สนใจ หรือ ไดโนมาเนีย (Dinomania)

เนื่องจากในปัจจุบันพบว่ามีความสนใจในไดโนเสาร์ในเอเชีย แชนหน้าจำนวนที่พบจากทวีปอเมริกา ทำให้นักวิจัยจากหลายชาติหันมาให้ความสนใจไดโนเสาร์ในภูมิภาคเอเชียของเรามากยิ่งขึ้นตามไปด้วย การก่อตั้งสมาคมนี้จะช่วยส่งเสริมความร่วมมือด้านการศึกษา ค้นคว้าและวิจัยไดโนเสาร์ในภูมิภาคเอเชียให้แน่นแฟ้นยิ่งขึ้น และเชื่อว่าประเทศไทยจะได้รับประโยชน์จากการเข้าร่วมก่อตั้งสมาคมนี้ไม่น้อยเลยทีเดียว

นอกจากนี้ฟอสซิลไดโนเสาร์โคราชยังโกอินเตอร์ โดยได้รับเชิญให้ไปจัดแสดง ณ นิทรรศการครบรอบการขุดสำรวจไดโนเสาร์ 25 ปี ของพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ฟูกูอิ โดยเราได้จัดไดโนเสาร์ปากเปิด ราชสีมาซอร์ส สุรนารือ และไดโนเสาร์กินเนื้ออัลโลซอร์แห่งเมืองโคราช นอกจากนี้ยังมีฟอสซิลเต่า จระเข้ และปลาเกล็ดแข็งเลปิโดเทส ไปจัดแสดงร่วมกับไดโนเสาร์หลากชนิดจากประเทศจีน

นิทรรศการไดโนเสาร์นี้จะจัดแสดงระหว่างวันที่ 12 ก.ค.-14 ต.ค. 56 หากท่านใดมีโอกาสได้เดินทางไปเมืองฟูกูอิ ประเทศญี่ปุ่น ก็อย่าลืมแวะไปชมไดโนเสาร์ของไทยเรานั้นนะคะ

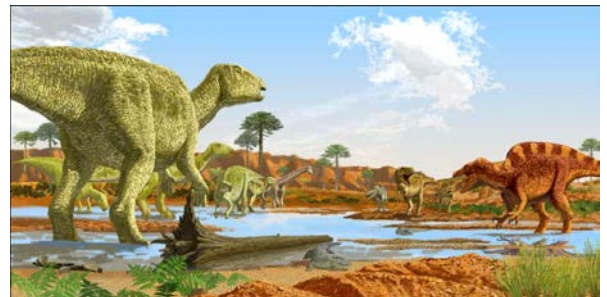
สารจากไม้หิน

พิธีก่อตั้งและเปิดตัวอย่างเป็นทางการของ “สมาคมไดโนเสาร์เอเชีย” (Asia Dinosaur Association; ADA)

ผู้บริหารของสถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ถ่ายภาพร่วมกับ นายทศพร นุชอนงค์ รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี และ ดร.วราวุธ สุธีธร ผอ.ศูนย์วิจัยและการศึกษาบรรพชีวินวิทยา ม.มหาสารคาม

หุ่นจำลองและกระดูกไดโนเสาร์อีกัวโนดอนตองโคราช ร่วมจัดแสดงในนิทรรศการครบรอบการขุดสำรวจไดโนเสาร์ 25 ปี ของพิพิธภัณฑ์ไดโนเสาร์ฟูกูอิ ณ เมืองฟูกูอิ ประเทศญี่ปุ่น

แสดงสภาพแวดล้อมโบราณแห่งเมืองโคราช เมื่อร้อยกว่าล้านปีก่อน ภาพวาดโดย มร. ทะคุมิ ยามาโมะโตะ

เรื่องของคนที่ไม่ซ้ำซาก.....

อาร์คีโอพเทอริกซ์แห่งเบอร์ลิน

โดย ดร.วิภาณุ รักใหม่

เมื่อเดือนมีนาคมที่ผ่านมา ผู้เขียนได้มีโอกาสไปเยือนพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาฮัมโบลท์ เมืองเบอร์ลิน ประเทศเยอรมนีค่ะ แม้จะเป็นช่วงที่พิพิธภัณฑ์ปิดบางส่วนเพื่อซ่อมแซมและขยายพื้นที่ แต่โชคดีมากค่ะ ที่ยังสามารถเข้าชมฟอสซิลชื่อเสียงก้องโลกที่ตั้งใจไว้จนได้ เลยนำมาเล่าสู่กันในคอลัมน์เรื่องของคนที่ไม่ซ้ำซากฉบับนี้นะคะ

ท่านผู้อ่านคงเคยได้ยินชื่ออาร์คีโอพเทอริกซ์มาบ้างแล้วใช่มั้ยคะ มันเป็นฟอสซิลที่ขุดพบจากชั้นหินปูน Solnhofen แคว้นบาวาเรีย ประเทศเยอรมนี มีอายุอยู่ในยุคจูราสสิกตอนปลาย อาร์คีโอพเทอริกซ์ถูกอ้างถึงในหลายสถานะ เช่น นกที่เก่าแก่ที่สุดในโลก หรือบรรพบุรุษทางวิวัฒนาการของนกปัจจุบัน หรือ กระทั่งสัตว์ที่กำลังเปลี่ยนผ่านจากไดโนเสาร์เทอโรพอดไปเป็นนก เป็นต้น

ในบรรดาตัวอย่างฟอสซิลอาร์คีโอพเทอริกซ์ที่รู้จักกัน 10 ชิ้นตัวอย่างซึ่งกระจายอยู่ตามพิพิธภัณฑ์ต่างๆ นั้น ชิ้นตัวอย่างที่จัดแสดงอยู่ที่เบอร์ลินถือว่าเป็นชิ้นที่สมบูรณ์และสวยงามที่สุดก็ว่าได้ เพราะปรากฏลักษณะของขนชัดเจน อีกทั้งกะโหลกก็อยู่ในสภาพสมบูรณ์

ฟอสซิลชิ้นนี้ถูกค้นพบเมื่อปี ค.ศ. 1874 (พ.ศ. 2417) ที่ Blumenberg ประเทศเยอรมนี โดยชาวานาชื่อ Jacob Niemeyer อีก 2 ปีต่อมา เขาได้ขายเพื่อเอาเงินไปซื้อวัวตัวหนึ่ง ในราคาประมาณ 150 มาร์คเยอรมัน แล้วมันก็ถูกขายต่อไปให้กับ Ernst Häberlein แห่งพาเพนเฮม ในราคา 2,000 มาร์คเยอรมัน

ในที่สุด นักอุตสาหกรรมผู้มีชื่อเสียง Werner Von Siemens (ผู้ก่อตั้งบริษัท Siemens) ก็ได้ซื้อให้กับพิพิธภัณฑ์ของมหาวิทยาลัยแห่งเบอร์ลินในราคา 20,000 มาร์คเยอรมัน ซึ่งต่อมา รัสเซีย (ในขณะนั้น) ก็ได้จ่ายเงินคืนให้กับเขาเป็น 2 งวด ในปี ค.ศ. 1881 และ 1882 (พ.ศ. 2424, 2425)

ฟอสซิลชิ้นนี้ก็ได้รับการศึกษาโดย Wilhelm Dames ในปี ค.ศ. 1897 (พ.ศ. 2440) และตั้งชื่อว่า *Archaeopteryx siemensii* โดยชื่อคำหลังได้ตั้งเพื่อเป็นเกียรติตามชื่อของ W. Von Siemens อย่างไรก็ตาม ปัจจุบันการวิจัยเปรียบเทียบจากทั้ง 10 ชิ้นตัวอย่าง เห็นว่าตัวอย่างที่เบอร์ลิน (*Archaeopteryx siemensii*) น่าจะเป็นตัวที่อายุน้อยของ *Archaeopteryx lithographica* ซึ่งเป็นชนิดเดียวกับตัวอย่างที่ลอนดอน ที่ฮาร์เล็ม และตัวอย่างที่เป็นเพียงขน

หลังจากกระดูกะเห็นอยู่หลายสิบปี ในที่สุดฟอสซิลล้ำค่าชิ้นนี้ก็ได้รับการดูแลอย่างดีและจัดแสดงอยู่ที่เบอร์ลินจนถึงปัจจุบัน ใครมีโอกาสผ่านไป ก็อย่าลืมนแวะไปชมนะคะ

แหล่งข้อมูลเพิ่มเติม: http://en.wikipedia.org/wiki/Specimens_of_Archaeopteryx

ไม้หินฯ เร่งเสริมความรู้ทางด้านวิทยาศาสตร์ให้กับเยาวชนไทย

ในช่วงเดือนกรกฎาคม 2556 ที่ผ่านมา สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ ได้จัดโครงการอบรมจำนวน 2 โครงการ ได้แก่ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการค่ายเยาวชนนักคิดวิทยาศาสตร์ เมื่อ 6 ก.ค. 2556 และ โครงการอบรมเชิงปฏิบัติการทรัพยากรแร่และหินในท้องถิ่น เมื่อ 26 ก.ค. 2556 ให้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น จากโรงเรียนปากช่อง และโรงเรียนเตรียมอุดมศึกษาพัฒนาการ

การจัดโครงการอบรมมีวัตถุประสงค์เพื่อให้ผู้เข้าร่วมอบรมได้เพิ่มพูนความรู้และพัฒนาทักษะกระบวนการคิดเชิงวิทยาศาสตร์ผ่านการปฏิบัติการที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการทางธรณีวิทยา พร้อมทั้งรู้จักและสามารถจำแนกแร่และหินประเภทต่างๆ ได้ รวมทั้งเพื่อเสริมสร้างความตระหนักในคุณค่าและความสำคัญของซากดึกดำบรรพ์อีกด้วย

เพื่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจในเนื้อหาได้ดียิ่งขึ้นและได้ปฏิบัติการอย่างทั่วถึงและสนุกสนาน จึงได้แบ่งกิจกรรมเป็นฐานปฏิบัติการต่างๆ เช่น ฐานแร่ ฐานวัฏจักรหิน ฐานหินอัคนี ฐานหินตะกอน ฐานหินแปร ฐานการเกิดฟอสซิลแบบแทนที่ด้วยแร่ธาตุ ฐานย่ำรอยไดโนเสาร์ เป็นต้น

ไม้หินฯ ขอเชิญร่วมกิจกรรมสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ ปี 2

สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินและทรัพยากรธรณี ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ เฉลิมพระเกียรติ มหาวิทยาลัยราชภัฏนครราชสีมา ขอเชิญร่วมกิจกรรมสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ ปี 2 ตอน ปฏิบัติการมหัศจรรย์ทางวิทยาศาสตร์ ในวันที่ 16-18 สิงหาคม 2556 ณ ศูนย์บริการนักท่องเที่ยว สถาบันวิจัยไม้กลายเป็นหินฯ กิจกรรมครั้งนี้จัดขึ้นเพื่อเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางวิทยาศาสตร์ผ่านการลงมือปฏิบัติด้วยตนเอง และเป็นการใช้เวลาว่างให้เกิดประโยชน์ ระหว่างการรอรอบเข้าชมพิพิธภัณฑ์ทั้งสามอาคาร

น้องๆ นักเรียน และผู้สนใจ ที่มาเยี่ยมชมพิพิธภัณฑ์ของเราในช่วงสัปดาห์วันวิทยาศาสตร์ อย่าลืมนแวะไปร่วมกิจกรรมกับเรานะคะ